

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
Att. Pia Grunde

Vår ref.
2014/478 - 287/2015

Deres ref.
14/4391

Saksbehandler
Silje Paulsen,

Dato
30.01.2015

Høring om ny autorisasjonsordning for helsepersonell utdannet utenfor EØS - høringssvar fra Helse Midt-Norge RHF

Vi viser til høringsbrev og høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet om høring på ny autorisasjonsordning for helsepersonell utdannet utenfor EØS.

Helse Midt-Norge RHF mener at forslaget til lovendringer og forslag til ny forskrift om tilleggskrav, vil gi bedre kvalitetssikring av helsepersonell med utdanning fra land utenfor EØS, som gis autorisasjon i Norge. Vi stiller oss positiv til endringene som foreslås for autorisasjonsordningen.

Departementet foreslår i høringsnotatet at den nye autorisasjonsordningen for helsepersonell med utdanning fra land utenfor EØS skal bestå av to trinn; først en jevngodhetsvurdering og deretter et kvalifikasjonsløp hvor søker må oppfylle tilleggskrav. Søker vil kunne ta språkprøven før jevngodhetsvurderingen. Jevngodhetsvurderingen foretas på grunnlag av framlagt dokumentasjon. Dersom utdanningen og eksamen anses som jevngod, gis søker beskjed om avgjørelsen og søker kan da gå videre i et kvalifiseringsløp med sikte på autorisasjon. Denne løsningen vil etter departementets vurdering bidra til mer forutsigbarhet for søker. Helse Midt-Norge RHF støtter denne vurderingen, og peker på at en to-trinnsprosess blir mer forutsigbar også for arbeidsgiver.

Nærmere om tilleggskravene for å oppnå autorisasjon

Autorisasjonsprosessen skal sikre at helsepersonell har nødvendige kvalifikasjoner for å kunne utøve yrket i Norge. De foreslåtte tilleggskravene for å oppnå autorisasjon er:

- Bestått språkprøve og kurs i nasjonale fag for alle 29 autoriserte helsepersonellgrupper
- Bestått *fagprøve* for leger, tannleger og sykepleiere. For helsefagarbeidere foreslås en forenklet fagprøve.
- Krav om bestått prøve i legemiddelhåndtering videreføres for leger, tannleger, sykepleiere og farmasøyter.

Bestått språkprøve og kurs i nasjonale fag for alle 29 autoriserte helsepersonellgrupper

Språkprøve

En viktig forutsetning for at helsepersonellet skal kunne utføre sitt yrke forsvarlig, er gode norskkunnskaper. Departementet foreslår derfor et *språkkrav* som vilkår for autorisasjon for alle

helsepersonellgruppene med utdanning fra land utenfor EØS. Språkprøven må tas før fagprøven og kurs i nasjonale fag og legemiddelhåndtering.

For alle de 29 helsepersonellgruppene som følger av helsepersonelloven § 48 første ledd som er utdannet i land utenfor EØS, foreslås det å stille krav om bestått norskprøve, som tilsvarer CEFR nivå B2 (Bergenstesten). Det foreslås å gjøre unntak for språkprøve for søkere som kan dokumentere tilsvarende kunnskap og ferdighet i norsk, svensk eller dansk.

Helse Midt-Norge RHF støtter at det stilles samme språkkrav til alle 29 helsepersonellgrupper. Samtidig er vi kritisk til forslaget om å gjøre unntak fra språkprøve for søkere som kan dokumentere tilsvarende kunnskap og ferdighet i svensk eller dansk. Vi mener kun dokumentert tilsvarende kunnskap og ferdigheter i norsk bør gi grunnlag for unntak. Dette ut fra et pasientsikkerhetsperspektiv, der kommunikasjon mellom helsepersonell og pasient står sentralt. Kommunikasjonsproblemer og misforståelse øker sjansen for at feil skjer i behandlingen.

Kurs i nasjonale fag

Kurs i nasjonale fag har til hensikt å gi kunnskap om norske forhold og det norske helsesystemet; oppbygningen og organiseringen av helse- og omsorgstjenesten, helse- og omsorgslovgivningen, håndtering av legemidler for aktuelle grupper, kulturforståelse og nasjonale satsningsområder.

Helse Midt-Norge RHF er positiv til forslaget om at bestått kurs i nasjonale fag blir obligatorisk for alle 29 autoriserte helsepersonellgrupper.

Departementet har vurdert hvorvidt det bør foreligge en adgang til å gi dispensasjon fra kurs i nasjonale fag. Formålet med kurset er å gi kunnskap om særlige norske forhold av betydning for å utøve yrket som autorisert helsepersonell i Norge. Departementet mener på denne bakgrunn at det ikke bør være adgang til å gi dispensasjon fra dette kravet.

Helse Midt-Norge RHF mener som departementet, at det bør ikke gis adgang til dispensasjon fra dette kravet.

Bestått *fagprøve* for leger, tannleger og sykepleiere, og helsefagarbeidere (forenklet fagprøve)

Bestått fagprøve er i dag ikke et vilkår for å få autorisasjon for noen av helsefagsgruppene. For å bidra til at leger, tannleger og sykepleiere med utdanning fra land utenfor EØS-området har nødvendige kvalifikasjoner for å få norsk autorisasjon, foreslår departementet at det stilles krav om bestått *fagprøve* for disse gruppene. For helsefagarbeidere foreslås en forenklet fagprøve.

Med fagprøve menes fagspesifikk praktisk, muntlig og skriftlig prøve som måler om søkeren har tilsvarende teoretiske og praktiske kunnskaper som kreves for norsk eksamen i faget. Hensikten med fagprøven er å kontrollere at søkeren har de kunnskaper og ferdigheter som tilsvarer eller er jevn god med norsk grunnutdanning i faget.

Helsemyndighetene anser det som en aktuell risiko at autorisasjonssøkere, uavhengig av nasjonalitet eller utdanningsland, kan benytte seg av falske eller forfalskede dokumenter som grunnlag for autorisasjon. Dokumenter kan også være urettmessig utstedt fra en utdanningsinstitusjon uten at kandidaten har gjennomført eller bestått hva dokumentet gir uttrykk for. En obligatorisk fagprøve vil kunne bidra til å avdekke falske/forfalskede dokumenter og derved redusere bruken av slike dokumenter.

Gjennomføring av fagprøver er ressurskrevende og kostbart og departementet foreslår derfor ikke å stille krav om fagprøve for alle helsepersonellgrupper. Fagprøve foreslås innført for

autorisasjon som leger, tannleger, sykepleiere og helsefagarbeidere, som utgjør den største andelen av de som søker autorisasjon. Etter departementets vurdering er det disse gruppene som det også vil være størst behov for å stille krav om fagprøve.

Helse Midt-Norge RHF mener det bør vurderes om kravet bør utvides til å gjelde noen flere grupper enn det som er foreslått. Ut fra pasientens ståsted er det viktig å sikre kvalitet i alle ledd av behandlingsskjeden og det kan derfor vanskelig forsvares at sentrale helsepersonellgrupper utelates fra et slikt krav. Ut fra risikoen knyttet til falske dokumenter og behovet for å kontrollere at søker har de kunnskaper og ferdigheter som tilsvarer eller er jevn god med norsk grunnutdanning i faget, bør en fagprøve vurderes innført for flere helsepersonellgrupper.

Bestått prøve i legemiddelhåndtering for leger, tannleger, sykepleiere og farmasøyter

Etter gjeldende forskrift inngår legemiddelhåndtering som en del av kurs i nasjonale fag for sykepleiere, leger, tannleger og farmasøyter. Erfaringsmessig er legemiddelhåndtering et område der det ofte gjøres feil. Skadepotensialet er betydelig og feil kan få fatal utgang. Av hensyn til pasientsikkerhet og tillit til helsepersonell, mener departementet at dette kravet bør videreføres for de nevnte helsepersonellgruppene. For øvrige helsepersonellgrupper vil det ikke være behov for gjennomføring av kurs og bestått prøve i legemiddelhåndtering, etter departementets vurdering.

Departementet foreslår derfor at legemiddelhåndtering ikke inngår som del av kurset i nasjonale fag, men at det for sykepleiere, leger, tannleger og farmasøyter stilles krav om gjennomføring av eget kurs og bestått prøve i legemiddelhåndtering.

Helse Midt-Norge RHF mener det bør vurderes om radiografer, jordmødre og ambulansesarbeidere bør omfattes av krav til bestått prøve i legemiddelhåndtering for helsepersonell utdannet utenfor EØS, i tillegg til de foreslåtte gruppene.

Praksisperiode

I Sverige, Danmark og Finland må søkere fra enkelte helsepersonellgrupper gjennomføre en praksisperiode som ledd i kvalifiseringsløpet før autorisasjon kan gis. Gjennom praksisperioden vil søker kunne vise om vedkommende har tilstrekkelige teoretiske og praktiske kunnskaper og ferdigheter for å utøve det aktuelle yrket. Praksisperioden vil også kunne teste søkerens språk og evne til å kommunisere.

Departementet har vurdert om det bør stilles vilkår om praksisperiode for å få rett til autorisasjon for enkelte helsepersonellgrupper. Departementet mener at det foreslåtte kravet om fagprøve og de øvrige foreslåtte tilleggskravene vil være tilstrekkelige til å avdekke om søker har nødvendige kvalifikasjoner for å få norsk autorisasjon. Departementet foreslår derfor ikke å stille vilkår om praksisperiode.

Helse Midt-Norge RHF forstår vurderingen av praksisperioder som en ressurskrevende del av tilleggskvalifisering til autorisasjon. Øvrige nordiske land som vi ofte sammenlikner oss med har en slik ordning begrunnet i at man både får mulighet til å vurdere søkerens faglige kompetanse i praksis, og evnen til kommunikasjon med pasient/bruker. Helse Midt-Norge RHF støtter Helse- og omsorgsdepartementets vurdering vedrørende praksisperiode. Vi mener at arbeidsgiver bør bruke ordinær prøvetid til å gjøre disse vurderingene.

Med vennlig hilsen

Anne Katarina Cartfjord (stedfortræder)

Anne Katarina Cartfjord

HR-direktør

Kjell Å. Salvesen

Kjell Åsmund Salvesen,

Direktør for helsefag, forskning og
utdanning